

Psihologia socială a poporului român în turbulențele istoriei contemporane

Alexandru Porțeanu*

Relațiile reciproce dintre cercetarea istorică și cea privind psihologia socială referitoare la cazul poporului român pot fi observate începând, aproximativ, cu epoca modernă. Mișcările social-politice de la 1785, 1821 și 1848, urmate de Unirea Principatelor Române din 1859 și cucerirea independenței în 1877, de mișcările de eliberare națională până la Marea Unire din 1918, au fost însoțite de evoluția specifică a psihologiei sociale, ca suport al fenomenelor *ascendente* respective.

Începuturile cercetărilor acestora se datorează studiilor lui Constantin Rădulescu-Motru (*Enciclopedia României*, vol. I, 1936, p. 161–168).

Istoricii s-au preocupat mai puțin de aspectele privitoare la psihologia socială a poporului român.

Tema în cauză se constituie ca un domeniu interdisciplinar, ce oferă perspective de real interes științific.

Aspectele de psihologie socială românească s-au conturat ca atare până la începuturile epocii contemporane, fiind sintetizate în 1936.

Izbucnirea celui de Al Doilea Război Mondial, în 1939, și instaurarea regimului

comunist în România (1948–1989) au îndepărtat preocupările privind psihologia socială. Încercările de abordare a domeniului pe bazele ideologiei comuniste, ale luptei de clasă, au eșuat inevitabil. Ideea unei ediții actualizate a *Enciclopediei României*, încercată la Academia Română, nu a avut șansa realizării, din motive de ordin politic și ideologic.

Istoria contemporană a României a fost și este afectată de reale turbulențe social-politice cu efecte culturale pe măsură. Interpretarea istoriei este supusă diferitelor tendințe de denaturare sau de manipulare, mai mult sau mai puțin interesate.

Reluarea preocupărilor de psihologie socială, a cercetărilor sale științifice, este de așteptat și de dorit.

Epoca istorică inaugurată prin revoluția (sau eliberarea) din decembrie 1989 oferă perspective promițătoare preocupărilor cultural-științifice din acest domeniu.

Aprofundarea conținutului acestui domeniu, actualizarea permanentă a acestuia pot oferi psihologiei sociale un statut nou în societatea românească.